

1. Členy

Členy patří ve francouzštině mezi tzv. determinanty (určovatele). Jsou to slova, která stojí před podstatným jménem a blíže ho určují. Vedle členů patří mezi determinanty např. přivlastňovací nebo ukazovací zájmena apod.

Francouzština rozlišuje tři druhy členů - **určitý, neurčitý a dělivý**. U všech druhů členů rozlišujeme rod (ženský, mužský) a číslo (jednotné, množné).

1.1. Člen určitý

jednotné číslo	mužský rod	le (l´)
	ženský rod	la (l´)
množné číslo	mužský rod	les
	ženský rod	les

Člen určitý v jednotném čísle má pro mužský rod tvar **le**, pro ženský rod tvar **la**. Jestliže podstatné jméno před nímž člen stojí začíná samohláskou nebo němým h, má člen určitý v obou rodech stažený tvar **l´** (vypuštěná samohláska e nebo a je nahrazena apostrofem).

V množném čísle má člen určitý jediný tvar **les**, který je stejný pro oba rody.

1.1.1. Užití členu určitého

Člen určitý se používá zejména v těchto případech:

1. bereme-li podstatné jméno obecně:

Le chien est le meilleur ami de l´homme. Pes je nejlepší přítel člověka.

2. jestliže podstatné jméno bylo již dříve upřesněno nebo zmíněno:

Vous le savez? Oui, j´ai entendu parler de la catastrophe. Vy to víte? Ano, slyšel jsem o té katastrofě.

3. jestliže, že situace je zřejmé koho nebo co podstatné jméno označuje:

Les enfants jouent dans le jardin. Děti si hrají v zahradě.

4. označuje-li podstatné jméno někoho nebo něco jedinečného:

Le président de la République est arrivé hier. Prezident republiky přijel včera.

5. s názvem dne, jedná-li se o pravidelné opakování děje:

Le lundi, je joue au tennis. Každé pondělí hraji tenis.

6. v datu:

Je partirai mardi le 1er avril. Odjedu v úterý prvního dubna.

7. u řadových číslovek:

C´est le premier jour de mon séjour à Paris. Je to první den mého pobytu v Paříži.

8. v superlativu přídavných jmen:

Paul est le meilleur de toute la classe. Pavel je nejlepší z celé třídy.

9. před názvu jednotek hmotnosti, míry a apod., pokud slouží k označení ceny:

J´ai payé cettes pommes 2 euro le kilo. Zaplatil jsem za ta jablka 2 Euro za kilo.

10. s vlastními jmény v množném čísle označují rodinu nebo rod:
Les Picards ont déménagé. Picardovi se odstěhovali.

11. za vlastním jménem v jednotném čísle k označení přezdívky (většinou historické):
Guillaume le Conquereur. Vilém Dobývateľ.

1.1.2. Stažené tvary členu určitého

Člen určitý mužského rodu v jednotném čísle (le) a člen určitý v množném čísle (les) mění svůj tvar ve spojení s předložkami à, de. Vznikají tzv. stažené tvary, viz. tabulka.

Stažené tvary	Nestažené tvary
de + le = du de + les = des	de l' de la
à + le = au à + les = aux	à l' à la

C'est la voiture du directeur. To je ředitelovo auto.
Ja vais au cinéma. Jdu do kina.

1.2. Člen neurčitý

jednotné číslo mužský rod **un**
 ženský rod **une**

množné číslo mužský rod **des**
 ženský rod **des**

Člen neurčitý v jednotném čísle má pro mužský rod tvar **un**, pro ženský rod tvar **une**. V množném čísle má člen neurčitý jediný tvar **des**, který je stejný pro oba rody.

1.2.1. Užití členu neurčitého

Člen neurčitý vyjadřuje blíže neurčené podstatné jméno počítatelné, v češtině odpovídá významu nějaký, jeden. Používá se zejména v těchto případech:

1. pro vyjádření pojmu jeden, jedna:

J'ai acheté une nouvelle voiture. Koupil jsem si nové auto.

2. pro blíže neurčené podstatné jméno:

Il y a une fille qui te cherche. Hledá tě tady nějaká dívka.

3. pro vyjádření příslušnosti k nějaké mu druhu, skupině, společenství apod. Velmi často po spojení s výrazy c'est, ce sont:

Ce sont des amis de Luc. To jsou Lukášovi přátelé.

1.3. Člen dělivý

jednotné číslo mužský rod **du (de l')**

	ženský rod	de la (de l´)
množné číslo	mužský rod	des
	ženský rod	des

Člen dělivý v jednotném čísle má pro mužský rod tvar **du**, pro ženský rod tvar **de la**. Jestliže podstatné jméno před nímž člen stojí začíná samohláskou nebo němým h, má člen určitý v obou rodech stažený tvar **de l´** (vypuštěná samohláska e nebo a je nahrazena apostrofem).

V množném čísle má člen určitý jediný tvar **des**, který je stejný pro oba rody.

1.3.1. Užití členu dělivého

Člen dělivý označuje blíže neurčené podstatné jméno, které je nepočitatelné na jednotky nebo na kusy. Používá se především v následujících případech:

1.s podstatným jménem látkovým blíže neurčeného množství:

Je prends du vin. Dám si víno.

2.s abstraktními podstatnými jmény:

Il faut avoir de la chance. Je třeba mít štěstí.

3.s výrazy pro vyjádření počasí:

Il fait du vent, il fait du soleil. Je vítr, je slunečno.

4.s podstatným jménem látkovým po výrazu c´est:

C´est du bois. Je to ze dřeva.

5.pro označení díla.

Ils vont jouer du Mozart. Budou hrát Mozarta.

1.4. Užití členů s vlastními jmény (základní pravidla)

1. Vlastní jména osob jsou většinou bez členu: Marie
Někdy bývá člen součástí jména: Le Courbisier
2. Určitý člen v množném čísle označuje rodinu nebo rod: Les Bourbons
3. Člen může být použit k označení typu osobnosti:
Les Mozart sont rare. Takoví „Mozartové“ jsou vzácní.
Un Mozart est rare. Takový „Mozart“ je vzácný.
4. Člen může vyjádřovat dílo osobnosti:
J´ai voudrais avoir un Picasso. Chtěl bych mít (obraz od) Picassa.
Ils vont jouer du Ravel. Budou hrát Ravela.

1.5. Užití členu s geografickými názvy (základní pravidla)

1. bez členu jsou názvy měst: Paris, Praque
(ale např.: Le Havre, La Rochelle)
2. pokud máme na mysli pouze určité období, používáme člen určitý:
Le Paris du 18e siècle

3. jména světadílů, zemí, větších ostrovů, moří, řek a hor mají většinou člen určitý: L'Europe, la France, la Sicile, l'océan Atlantique, la Seine, les Alpes, le mont Blanc
4. bez členu se používají názvy zemí a ostrovů ženského rodu, jednotného čísla po předložce en: en France, en Corse.

1.6. Užití členů s časovými údaji (základní pravidla)

1. roční období mají člen určitý: Le printemps, l'été. Jaro, léto.
2. názvy měsíců jsou většinou bez členu: Je suis né en mai. Narodil jsem se v květnu. (ale např.: le beau mai, le mois de mai)
3. názvy dnů jsou většinou bez členu, člen vyjadřuje:
 - a. přesné datum: le lundi 1er avril
 - b. opakování děje: le lundi... každé pondělí...
 - c. ve významu některý, kterýkoliv: Viens un samedi! Přijed' některou (kteroukoliv) sobotu!
4. časové úseky dne se používají se členem určitým převážně u těchto výrazů: le matin, la matinée
l'après-midi
le soir, la soirée
5. názvy svátků mají většinou člen určitý a jsou ženského rodu (díky vynechanému slovu la fête): à la Toussaints na Všechny svaté (ale např. le Jour de l'An Nový rok. Noël-vánoce a Pâques-velikonoce jsou většinou bez členu)

1.7. Vynechání členu (základní pravidla)

Člen se vynechává v těchto případech:

1. má-li podstatné jméno již jiného určovatele: C'est mon ami. To je můj přítel
Quelle heure est-il? Kolik je hodin?
2. stojí-li před podstatným jménem základní číslovka Il y a deux voitures. Jsou tam dvě auta.
3. v nadpisech, názvech obchodů, knih, veřejných prostranství apod.: J'habite boulevard Victor Hugo.
4. v osloveních, zvoláních nebo rozkazech: Bonjour, docteur! Dobrý den, pane doktore!
5. po předložce de ve fci přívlastku: l'école de langues jazyková škola

6. po předložce de následující po výrazech množství:
Combien de jours? Kolik dní?
7. po předložce de vyjadřující absolutní zápor:
Ils n'ont pas d'enfants. Nemají děti.
8. v řadě ustálených spojení:
např.: avoir faim mít hlad
 aller à pied jít pěšky
 avec plaisir s radostí
 par semaine týdně, atd.